T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü

21.
KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI
1.CİLT

24-28 MAYIS 1999
ANKARA

T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINLARI
Yayın No: 2344/1
Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları
Yayın No: 72-1

YAYINA HAZIRLAYANLAR
Koray OLŞEN
Fahriye BAYRAM
Adil ÖZME
Kemalettin ATAŞ
Yaşar KEPENEK
Dr. Haydar DÖNMEZ
Ceyhan SÜVARİ

DİZGİ:
Meryem UYANIKER

ISBN: 975-17-2321-3 (Takım)
975-17-2322-1 (1.Cilt)
ISSN: 1017-7655

Not: Bildiriler, sahiplerinden geldiği şekliyle ve sunuş sırasına göre yayınlanmıştır.

KÜLTÜR BAKANLIĞI MİLLİ KÜTÜPHANE BASIMEVİ
ANKARA-2000

İÇİNDEKİLER

Berna ALPAGUT
Paşalar (Bursa) Kazısı - 1998 1

Erksin GÜLEÇ
1998 Yılı Çandır Kazısı 11

I. YALÇINKAYA, M. OTTE, H.TAŞKIRAN, K. ÖZÇELİK, A.L. ATICI, M.B. KÖSEM, C.M. EREK, M. KARTAL
1998 Yılı Karain Kazısı 15

I. YALÇINKAYA, M. OTTE, M. KARTAL, A.L. ATICI, K. ÖZÇELİK, M.B. KÖSEM, C.M. EREK, H.TAŞKIRAN,
1998 Yılı Öküzini Kazısı 29

Erksin GÜLEÇ, Hüseyin DİNÇER
1998 Yılı Üçağızlı Mağara Kazısı ve Çevre Araştırmaları 37

N. BALKAN-ATLI, D. BINDER, M.C. CAUVIN, E. FAYDALI
1998 Kömürcü/Kaletepe Obsidiyen Atölyesi Kazısı 41

Ayla SEVİM, Yücel KİPER
1998 Yılı Çankırı/Çorakyerler (Elekçiardı) Kazısı 51

Sevil GÜLÇUR, Muhsin ENDOĞRU, Demet KARA
Güvercinkayası 1998 Kazısı 55

Ufuk ESİN
1998 Aşıklı Höyük (Aksaray İli) Kurtarma Kazısı Raporu 71

Mihriban ÖZBAŞARAN, Muhsin ENDOĞRU
Musular 1998 Yılı Kazısı 81

Mehmet ÖZDOĞAN, Hermann PARZINGER, Necmi KARUL
1998 Yılı Kırklareli Höyüğü Kazıları 93

Refik DURU
Bademağacı Kazıları 1998 109

Turan EFE
Küllüoba 1998 Yılı Kazısı 117

Jacop ROODENBERG
Ilıpınar Kazıları, 1998 Sezonu 129

Elizabeth CARTER, Stuart CAMPBELL
Preliminary Report On the 1998 Season of Excavations
at Domuztepe 133

Antonio SAGONA, Claudia SAGONA
Excavations at Sos Höyük 1998 143

G. ALGAZE, T. MATNEY, S.A. ROSEN, D. ERDAL
Excavations at Titriş Höyük, Şanlıurfa Province:
Preliminary Report for the 1998 Season 145

J. GIL FUENSANTA, M.S. ROTMAN, E. BUCAK
Salvage Excavations at Tilbes Höyük (Birecik, Urfa), 1998 157

C. MARRO, A. TİBET, R. ERGEÇ
Horum Höyük 1998 Çalışmaları 167

Aslıhan YENER
1998 Tell Kurdu Kazısı 185

Marie-Henriette GATES
1998 Excavations at Kinet Höyük (Yeşil-Dörtyol, Hatay) 193

Christine KEPINSKI-LECOMTE, Rifat ERGEÇ
The 1998 Research at Tilbeshar 209

Sachihiro OMURA
1998 Yılı Kaman-Kalehöyük Kazıları 217

Halime HÜRYILMAZ
Gökçeada Yenibademli Höyük 1998 Yılı Kazıları 229

Aslı ÖZDOĞAN, Mehmet Akif IŞIN
Tekirdağ Menekşe Çatağı Kazıları 1998 Yılı Çalışmaları 239

Hayat ERKANAL
1998 Yılı Liman Tepe Kazıları 251

Hayat ERKANAL, Turhan ÖZKAN
1998 Yılı Bakla Tepe Kazıları 263

Armağan ERKANAL
1998 Panaztepe Kazı Sonuçları 279

Manfred KORFMANN
1998 Yılı Troia Kazı Sonuçları 287

Jürgen SEEHER
Boğazköy-Hattuşa 1998 Yılı Çalışmaları 299

Andreas MÜLLER-KARPE
Kuşaklı 1998 Yılı 6. Kazı Çalışmaları Hakkında Ön Rapor 309

Aygül SÜEL, Mustafa SÜEL
1998 Yılı Ortaköy-Şapinuva Kazı Çalışmaları 321

Aykut ÇINAROĞLU, Elif GENÇ
Alaca Höyük 1998 Yılı Kazı Çalışmaları 327

M. Akif IŞIN, Aslı ÖZDOĞAN
Harekâttepe Tümülüsü 335

Tunç SİPAHİ, Tayfun YILDIRIM, İsmet EDİZ
1998 Yılı Yörüklü / Hüseyindede Kazısı 349

Eşref ABAY, Haluk SAĞLAMTİMUR, Turan ÖZKAN
Ulucak Höyük Kazıları 1998 359

Mehmet ÖZSAİT
1998 Yılı Harmanören (Göndürle Höyük) Mezarlık Kazısı 371

Önder BİLGİ
İkiztepe Kazısı 1998 Dönemi Sonuçları 381

Altan ÇİLİNGİROĞLU, Zafer DERİN
Ayanis Kalesi Kazıları 1998 397

Veli SEVİN, Ersin KAVAKLI, Aynur ÖZFIRAT
Karagündüz Höyüğü 1998 Yılı Kazıları 409

Veli SEVİN, Aynur ÖZFIRAT, Ersin KAVAKLI
1997-1998 Van / Altıntepe Urartu Nekropolü Kazıları 421

Oktay BELLİ, Ersin KAVAKLI
1998 Yılı Van - Yoncatepe Kalesi ve Nekropolü Kazısı 435

Oktay BELLİ, Alparslan CEYLAN
1998 Yılı Anzaf Kaleleri Kazı ve Onarım Çalışmaları 449

1998 YILI KARAİN KAZISI

*Işın YALÇINKAYA**
Marcel OTTE
H. TAŞKIRAN
K. ÖZÇELİK
A.L. ATICI
M.B. KÖSEM
C.M. EREK
M. KARTAL

Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığı'nın ve Türk Tarih Kurumu Başkanlığı'nın parasal destekleriyle gerçekleştirilmiş olan Karain kazısı 25.07.1998 tarihinde başlamış, 05.09.1998 tarihinde sona ermiştir[1].

Söz konusu kazı, bu yazının yazarlarının yanı sıra, Liège Üniversitesi'nden Asistan Rebecca Miller, Teknisyen Vincent Ancion, Hacettepe Üniversitesi'nden Araştırma Görevlisi Gökhan Mustafaoğlu, CNRS'ten Catherine Kuzucuoğlu'ndan oluşan bir uzmanlar grubuyla gerçekleştirilmiştir[2]. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Prehistorya Anabilim Dalı'nın 21 öğrencisiyle, Liège Üniversitesi Prehistorya Bölümü'nden 8 öğrenci de uzmanlar grubuna eşlik etmiştir[3]. Kültür Bakanlığı'nı ise Ankara Etnoğrafya Müzesi araştırmacılarından Prehistoryen Cemal Baykal Aydınbek temsil etmiştir[4].

Kazı çalışmaları, diğer yıllardan farklı olarak bu yıl yalnızca "Karain B" adı verilmiş olan gözde sürdürülmüştür.

B GÖZÜ KAZISI

Karain kazılarının yeniden başlatıldığı 1985 sezonunda B gözünün batıda bulunan ve İ.K. Kökten'in açmış olduğu çukurun kenarında yükselen dolgusu kazılmış, arkeolojik ve jeolojik silsile hakkındaki ilk veriler elde edilmiştir (Yalçınkaya, 1987:25). Anılan yıldan sonra, çalışmalar uzun süre Karain Mağarası'nın en kalın dolgusunu içeren E gözünde yoğunlaştırılmıştır. 1996 yılında ise, yine E gözü kazısına paralel olarak, Paleolitik katlaşımları daha iyi anlayabilmek için, B gözünün batı dolgusunun yalnızca Ple-

* Prof.Dr. Işın YALÇINKAYA, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Prehistorya Anabilim Dalı, 06100 Sıhhiye-Ankara/TÜRKİYE.
Prof.Dr. Marchel OTTE, Université de Liège, Service de Préhistoire, B-4000 Liège-BELÇİKA.

1 Adı geçen kurumların yetkililerine teşekkürlerimizi sunarız.

2 Adı geçen uzmanlara kazılarımıza olan büyük katkılarından ötürü ayrı ayrı teşekkür etmeyi bir borç biliyoruz

3 Kazıların ağır temposu içinde büyük bir disiplin ve özveriyle görev yapmış olan Başak Oral, Burcu Özaslan, Bora Cem Sevencan, Tolga Uğursay Gürsoy, Ünver Göçen, Nurcan Havare, Hüseyin Özdemir, Demet Ekmekçioğlu, Tuncay Bulut, Bülent Atasoy, Büşra Bolay, Filiz Bilir, Filiz Akdaş, Güler Demirci, Murat Erdinç, Serdar Yüksel, İnan Doğan, Mustafa Köseer, Duygu Gökalp, Hatice Şahin, Seçil Birkan, Hélené Bourg, Nathalie Tomalak, Florence Dentz, Julie Hanigue, Christelle Hauregard, Isabelle Neuray, Philippe Debouny, De Bernardy de Sigoyer'e takdirlerimizi tekrarlıyoruz.

4 Görevini ekip ile uyum içinde, başarıyla yerine getirmiş olan Bakanlık Temsilcisi C. Baykal Aydınbek'e teşekkürlerimizi sunarız.

istosen seviyeleri kazılmıştır (Yalçınkaya ve diğ., 1998:27). 1997 yılında bu kez, bir yandan Karain kompleksi ve B gözü içindeki çeşitli evrelere ait zaman ve mekân boyutundaki dağılım sürecini görebilmek, öte yandan Karain ve Öküzini arasındaki iskân bağıntılarını saptayabilmek amacıyla B gözü ile C gözü arasında, B gözünün kısmen kuzey duvarına yaslanmış olan dolguda, zaman darlığı nedeniyle, tek bir karede kazıya başlanmıştır (Yalçınkaya ve diğ., 1999:28).

1998 yılı Karain kazısı aynı amaç doğrultusunda yalnızca B gözünün kuzey dolgusunun kazısıyla sınırlandırılmıştır. 1997 yılı kazı sezonunda burada kazılmaya başlanan G13 karesi dahil olmak üzere G11, G12 ve G14 kareleriyle F12 ve F13 kareleri kazılmış (Çizim: 1). G kareleri Holosen, F kareleri F12'nin 14. seviyesinin bir kısmı hariç, Pleistosen dolgular içermektedir.

Holosen Dolgu (G Kareleri)

G12 karesinden başlatılan kazı çalışmaları, ilk iki arkeolojik seviyenin kaldırılmasından sonra G 11 karesine yöneltilmiş ve kazı her iki karede birden, 1997 yılında 5. seviyenin tabanına kadar kazılan G 13 karesiyle aynı kota (-2.70 m.) gelinceye kadar sürdürülmüştür. Daha sonra batı profiliyle kuzey profilinin kesiştikleri köşede bulunan G 14 karesi de dahil olmak üzere kuzey profilinin tüm karelerinde kazı çalışmaları sürdürülmüştür (Tablo: I; Çizim: 1).

KARE	AH	GH	BAŞ.KOTU	BİTİŞ KOTU
G11	0-1	H.I/H.II	-1.83	-2.30
G11	2	H.II	-2.30	-2.40
G11	3,4,5	H.II/H.III	-2.40	-2.70
G11	6,7	H.III	-2.70	-2.90
G12	0-1	H.I	-1.93	-2.30
G12	2,3	H.II	-2.30	-2.50
G12	4,5	H.II/H.III	-2.50	-2.70
G12	6,7,8,9,10	H.III	-2.70	-3.20
G12	11,12,13*	H.IV	-3.20	-3.50
G13	6	H.II/H.III	-2.70	-2.80
G13	7,8,9,10	H.III	-2.80	-3.20
G13	11,12,13,14,15	H.IV	-3.20	-3.70
G13	16*	H.IV/P.I.1	-3.70	-3.80
G14	0-1	H.I	-2.20	-2.30
G14	2,3	H.I/H.II	-2.30	-2.50
G14	4,5,6,7,8	H.II	-2.50	-3.00
G14	9,10	H.II/H.III	-3.00	-3.20
G14	11,12	H.III	-3.20	-3.40
G14	13,14,15,16*	H.IV	-3.40	-3.80

Tablo: I

G 12 karesinin 8. arkeolojik seviyesinin doğu köşesinde ortaya çıkmaya başlayan ve G11 karesinin içine doğru uzanan, tavan döküntüsü çok iri bir kalker blok, G 11 karesinin 7. arkeolojik seviyesinde karenin tüm yüzeyini kaplamış ve bu nedenle G 11 karesinin kazısına -2.90 m. kotunda son verilmiştir (Çizim: 2). Taş blokun göçerek dolguları tahrip etmesini önlemek amacıyla G 12 karesinin kazısı da 13. arkeolojik seviyenin tabanında (-3.50 m.) bırakılmış ve buradan itibaren bir basamak oluşturulmuştur: G 13 ve G 14 karelerinde ise kazılar 16. seviyenin tabanına (-3.80m.) kadar sürdürülmüştür (Çizim: 2). Bu seviyeden sonra hem jeolojik hem de arkeolojik dolguda görülen büyük değişim nedeniyle Pleistosen dolguların başladığı anlaşılmıştır.

-1.83 m. ile -2.40 m. kotları arasında mağaranın ağzından içeriye doğru eğimli bir düzlemle başlayan Holosen dolgular, doğuda -3.60 m. (F 12/14), batıda -3.80 m. kotunda sona ermektedir. Bu dolgunun üzerini çok ince taneli ve gri renkli bir sediman kuşak örtmektedir. Bu seviye, H I (Holosen I) olarak nitelendirilmiştir. Bunu, G 13 karesinin ortalarından itibaren doğudan batıya doğru kuvvetli bir eğim gösteren H II; iki büyük taş blok dizi arasındaki H III ve nihayet ikinci taş dizisinin altındaki, eğimi görece daha az olan H IV jeolojik seviyeleri izlemektedir (Çizim: 2).

Kültürel Stratigrafi

Çok zengin bir buluntu topluluğunu içeren Holosen dolgunun seviyelerinin büyük bir kısmı karışıklık göstermektedir. I. ve II., kısmen III. jeolojik seviyelerde (H I, II, III) Roma, İlk Tunç, Kalkolitik Çağ çanak-çömlek parçalarıyla, hatta üst seviyelerde Öküzini'nden tanıdığımız Epipaleolitik yontmataş endüstri öğeleri (Çizim 3: 4,5,7,8,9,11,16) karışık olarak bulunmaktadır. IV. seviye ise (G12/11-13; G 13/11-16; G 14/13-16) buluntular yönünden Kalkolitik Çağ buluntularını çok daha homojen bir yapı özelliği içinde vermektedir. Dolgudaki karışıklık çeşitli faktörlerden ileri gelmiş olabilir: Şöyle ki, B gözünün kuzeyindeki bu dolgunun üzerinden basık bir geçitle C gözüne girilebilmektedir. Dolayısıyla C gözünde eski yıllarda yapılmış olan kazıların toprağı bu tarafa doğru atılmış olabilir. Bu ise, Epipaleolitik buluntuların üst seviyelerde Klasik ve Protohistorik Çağ buluntularıyla karışık olarak bulunuşunu açıklayabilir. Öte yandan, şayet sözü edilen geçit orijininde daha derine iniyor ve mağaranın iskân süreci boyunca gitgide kalınlaşan sedimanlarla tıkanmış ise, o takdirde arkeolojik dönemler boyunca insanlar tarafından yoğun bir biçimde geçit yolu olarak kullanılmış olabilir. Bu ise, dolguların derin bir şekilde budandığını gösteren çukur açma izlerinin de bulunmayışı nedeniyle, daha alt seviyelerdeki Klasik ve Protohistorik buluntulardaki karışmanın nedenini açıklayabilir. Nitekim buluntu yoğunluğuna bakıldığında gerek Roma, gerekse İlk Tunç Çağına ait izlerin de çok zayıf, dolayısıyla katlaşımın ince olduğu görülmektedir. Kaldı ki, bu kısımdaki sedimanlar, E gözündekilerin aksine bugün dahi yumuşak dokularını muhafaza etmektedirler. Hiç kuşkusuz, bu sorunlar ya da varsayımlar kuzey dolgunun C gözüne doğru kazılmasıyla yanıt bulacaktır.

I ve III. jeolojik seviyeler arasında yer alan yontmataş endüstriler içindeki taş delgileri (Çizim 3: 1,6), dişlemeli dilgileri (Çizim 3: 2,3), sırtlı dilgileri (Çizim 3: 12) "fosil direktör" olmamaları nedeniyle şimdilik İlk Tunç ya da Kalkolitik'e bağlamak olanaksızdır. İri bir dilgi taşımalıklı, iki kenarı dişlemeli, dip bitimi düzeltili bir alet (Çizim 3: 10), olasılıkla Kalkolitik'e bağlanabilir. Ancak, Kombewa tekniğiyle üretilmiş bir diğer almaşık düzeltili dilgi ise, bugüne kadar ele geçen buluntular içinde alışılagelmiş bir parça değildir (Çizim 3: 11).

Karain B yontmataş buluntuları içinde, Kalkolitik'e bağlayabileceğimiz aletler keski ağızlı ok uçlarıdır (Çizim 3: 13,15). Bunların paralelleri Öküzini mezarlık alanından ele geçmiştir. Kaldı ki, Karain B'den bir tanesi kesinlikle Kalkolitik'e bağlanabilen IV. Jeolojik seviyeden gelmektedir. Yine IV. jeolojik seviyeden ele geçen düzeltisiz ve düzeltili dilgiler de (Çizim 7: 3-5) Kalkolitik'in yontmataş buluntuları içindedir. Kemik endüstri topluluğu içindeki bızlar (Çizim 4:1,2,4,7,13; 5:2), delikli bir iğne parçası (Çizim 4: 12), boynuzdan şekillendirilmiş bir uç (Çizim 4: 3) ile süs objeleri içindeki yine taştan bir kolye tanesi (Çizim 4: 6), kemik bir takı (Çizim 4: 8), delinmiş midye kabuklarından takılar (Çizim 4:10,11) ve diğer denizel yumuşakça kabuklarından (Çizim 4: 14) ve çeşitli taşlardan şekillendirilmiş son derece minik boncuk taneleri Kalkolitik buluntu yelpazesinde yer almaktadır. Pişmiş topraktan kırık bir ağırşak (Çizim 4: 5), bir taş havan ve havan eli, cilalanmış bir taş (Çizim 4: 9) ile çeşitli seviyelerden ele geçmiş olan bilya taneleri de Kalkolitik küçük buluntu repertuvarını oluşturan objelerdir. Kalkolitik'e ait ça-

nak-çömlek grubu arasında dikkati en çok çeken parçalar, Hacılar tipi boya bezemeli kap parçalarıdır. Bunların dışında, çanak-çömlek grubu içinde ip tutamaklı, gagalama tekniğiyle yapılmış nokta bezemeli çanak-çömlek parçaları da bulunmaktadır.

İlk Tunç çanak-çömlek grubu içinde, insize geometrik motifli parçaların yanı sıra yivli bir kap parçasıyla bir kap ayağı parçası da bulunmaktadır.

Roma Çağı buluntuları ise az sayıda çanak-çömlek parçaları, cam kırıkları, metal bir çuvaldız, delikli bir iğne ve minik bir altın boncukla temsil edilmektedir. Bu boncuğun benzeri Öküzini Mağarası'nın en üstteki Roma Çağı tabakası içinde de bulunmuştur.

Pleistosen Dolgu (F Kareleri)

Holosen dolgunun hemen güneyinde yer alan, F 12'nin 14. tabakası hariç Pleistosen seviyeler içeren F kareleri Kökten'in, kazıları sırasında sondaj çukurunun kuzeyindeki dolguyu, göçmesini önlemek amacıyla yalpılı bırakmasından ötürü kuzey-güney doğrultusunda eğimli bir düzlem üzerinde bulunmaktadır. Üzerleri yukarıdan akmış toprakla örtülmüştür. Öncelikle, kazılması öngörülen F 12 ve F 13 karelerinin üzerlerindeki bu yer değiştirmiş sedimanlar *in situ* seviyelere ulaşılıncaya kadar temizlenmiştir.

Kazıya, eğimden ve tahribattan ötürü başlangıçta bir kare parçacığı halinde olan F 12 karesinin Holosen ve Pleistosen dolgularının iç içe girdiği 14. arkeolojik seviyesinden başlanmıştır. Bu kare parçacığı kazılar ilerledikçe gitgide genişleyerek nihayet 18. seviyede tam metrekare olmuştur. F 12 karesinin tam metrekare olmasından sonra, daha düşük kotta (-3.80 m.) yer alan F 13 karesinin 17. arkeolojik seviyesi kazılmaya başlanmıştır. Her iki karede de 26. seviyenin tabanına (-4. 80 m.) inilmiştir (Tablo: II).

KARE	AH	GH	BAŞ.KOTU	BİTİŞ KOTU
F12	14	H.IV-P.I.1	-3.50	-3.60
F12	15,16	P.I.1	-3.60	-3.80
F12	17	P.I.1-P.I.2	-3.80	-3.90
F12	18,19	P.I.2-P.I.3	-3.90	-4.10
F12	20	P.I.3-P.II	-4.10	-4.20
F12	21,22,23	P.II	-4.20	-4.50
F12	24	P.III.1	-4.50	-4.60
F12	25,26*	P.III.1-P.III.2	-4.60	-4.80
F13	17	P.I.1	-3.80	-3.90
F13	18,19	P.I.1-P.I.2	-3.90	-4.10
F13	20	P.I.2-P.I.3	-4.10	-4.20
F13	21	P.I.3/P.II	-4.20	-4.30
F13	22	P.II	-4.30	-4.40
F13	23	P.II/P.III.1	-4.40	-4.50
F13	24	P.III.1	-4.50	-4.60
F13	25	P.III.1-P.III.2	-4.60	-4.70
F13	26*	P.III.2	-4.70	-4.80

Tablo: II

Stratigrafi

F karelerindeki farklı jeolojik seviyeler P (Pleistosen) harfi ve Romen rakamlarıyla; alt birimleri ise, normal rakamlarla ifade edilmiştir: Yukarıdan aşağıya doğru 6 jeolojik seviye saptanmıştır. P.I.1 ve yoğun bir taş döküntü içeren P.I.2 seviyeleri doğudan batıya doğru eğim göstermektedir. P.I.2'nin altında hafif bir eğimle küvet yaparak bu jeolojik seviyenin batı ucuna doğru taş döküntüler altında kaybolan P.I.3 seviyesinde kalker döküntü son derece azalmıştır. P.I.3'ten minik taşlar içeren kısmen çimentolaşmış ince bir sediman kuşakla ayrılan P.II ise oldukça yatay bir görünüm sergilemektedir ve bir kalsit kuşak üzerine oturmaktadır. Bu kuşağın altında yer alan jeolojik seviye P.III.1, yine yatay bir kalsit kuşağa kadar devam etmektedir. Bu kalsit kuşağın altındaki jeolojik seviye ise P.III.2 olarak adlandırılmıştır.

Kazılan iki karenin verdiği kesite göre yapılmış olan bu stratigrafik bölümleme, kazı alanının genişletilmesiyle daha iyi anlaşılacaktır.

F 13 karesinin kuzeybatısında 17. arkeolojik seviyeden 20. seviyeye kadar uzanan bir çukurun varlığı saptanmıştır. Ağız kısmı G 14 karesine doğru uzanan bu çukurun genel görünümü kazıcı hayvanlar tarafından oluşturulduğu izlenimini vermektedir. Ancak çukurun nasıl oluştuğunu anlamak için G 14 karesinin kazılması gerekmektedir.

Karain E'nin Orta Paleolitik dolgularının arasında sıklıkla rastlanan dikit oluşumlarına F 12 karesinin 23. ve 26. seviyelerinde de dikit kökleri şeklinde rastlanmıştır.

Arkeolojik Buluntular

F karelerinden ele geçen buluntuları 3 ünitede özetlemek olanaklıdır:

I. Ünite: Bu ünite jeolojik seviye P.I.1'den P.I.3'ün altında yer alan sertleşmiş kuşağa kadar uzanan arkeolojik tabakaları içermektedir (F 12/14-20; F 13/17-20). Bu kısım Epipaleolitik buluntular vermiştir. Buluntu topluluğu içindeki geometrik olmayan mikrolitler (Çizim 6: 6-12,17-19), ön kazıyıcılar (Çizim 6: 3-5, 14, 20, 21) yoğun olarak bulunan aletlerdir. Mikrolitler içinde ise, mikrolit ölçüleri sınırında yer alan ve Gravette uçlara yakınlık gösteren parça (Çizim 6: 6) ile eğik budanmış sırtlı dilgicikler (Çizim 6: 10), sırtı kavisli uçlar (Çizim 6: 11), düz sırtlı dilgicikler (Çizim 6: 7-9) Öküzini'nin alt seviyelerinden de tanınan parçalardır.

Ön kazıyıcılar oldukça çeşitlilik göstermektedir, düzeltisiz ya da düzeltili dilgiler üzerine yapılmış olanları (Çizim 6: 3,4,14,20) yonga taşımalıklı olanları da (Çizim 6: 5,21) bulunmaktadır. Çekirdek kornişinden elde edilmiş dilgi üzerine yapılmış (Çizim 6: 14) olan örnek ise Öküzini Epipaleolitik'inde de görülen bir tiptir.

Mikrolit ve ön kazıyıcıları dişlemeli parçalar (Çizim 6: 1,2) izlemektedir. Bir ön kazıyıcı-mini taş delgi (Çizim 6: 13), yoğun düzeltili dilgi üzerinde çentuklu bir alet (Çizim 7: 2) ile boğumlu bir dilgi parçası (Çizim 6: 16) ünik parçalardır. Bu son parçanın bir örneği yine Öküzini Epipaleolitik'i içinde bulunmuştur.

Üretim artıkları arasında az sayıdaki dilgilere (Çizim 7: 1) karşın, çok sayıda dilgicik ve dilgicik çekirdekleri (Çizim 6: 15, 22) görülmektedir.

Kemik aletler, bu ünite içinde şimdilik bızlarla temsil edilmektedirler (Çizim 5: 1,3). Bunlardan F 13 karesinin 18. arkeolojik seviyesinde bulunan bızın yanında bir öğütme taşı da ele geçmiştir.

I. ünitenin buluntuları, tekno-tipolojik özellikleriyle Öküzini'nin alt ünitesine çok yakın benzerlikler göstermektedir.

II. Ünite: Çimentolaşmış kuşak ile yukarıdan aşağı doğru rastlanan iki kalsit kuşağından birincisi arasında yer alan P.II jeolojik seviyesinin (F 12/21, 22, 23; F 13/21, 22, 23) buluntularını kapsamaktadır. Bu endüstri ünitesi 1998 yılı kazı sezonunun, omurgalı ön kazıyıcıların stratigrafik konumları içinde bulunması nedeniyle, görünürdeki en özgün sonuçlarını vermiştir. Bunların içinden ele geçen kalın yonga taşımalıklı, omurgalı ön kazıyıcılar (Çizim 7: 7-11), bu seviyenin buluntularını Erken Üst Paleolitik'e bağlamaya olanak vermektedir. Ön kazıyıcılar arasında çıkmalı (Çizim 7: 9) ve yuvarlak

(Çizim 7: 11) omurgalı olanlar da vardır. Bazı omurgalı ön kazıyıcılar, E gözündeki ana dolgunun ilk üç arkeolojik seviyesi içinden Epipaleolitik ve Orta Paleolitik parçalarla karışık olarak ele geçmişti (Otte ve diğ., 1995:559, Fig. 9-12). Ne var ki, o gün için bunların stratigrafik pozisyonları kuşkulu olduğundan bir Erken Üst Paleolitik'in varlığından söz edilmemiştir. Ancak bu son buluntular bu parçaların da olası stratigrafik pozisyonlarına ışık tutmaktadır.

Yine F 12 karesinin 18. arkeolojik seviyesinden ele geçmiş olan iri yonga taşımalıklı bir diğer asimetrik ön kazıyıcı da (Çizim 7: 6) içinde bulunduğu Epipaleolitik alet topluluğuna yabancı bir parçadır. Bu parçanın patinası ve bulunduğu tabakaya uymayan tipolojisi, bunun da P.II jeolojik seviyesinin buluntusu olduğunu açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Büyük bir olasılıkla bu ön kazıyıcı Karain Epipaleolitik insanları tarafından mağaranın içinde ya da sekisinde bulunarak kullanılmış olmalıdır. Kaldı ki, Öküzini'nin bazı Epipaleolitik seviyelerinden daha önceki yıllarda ele geçen Karain'in Orta Paleolitik tipte alet ve Levallois çekirdekleri de bu gözlemi güçlendirmektedir. Bu yörede yaşayan Epipaleolitik insanları çevrelerinde bulunan daha önceki evrelere ait parçaları toplayarak kullanmış görünmektedirler.

II. Ünitenin buluntu topluluğu içinde her ne kadar taşkalem gibi Üst Paleolitik'i ıralayıcı diğer alet tipleri yoksa da, ön kazıyıcılarla birlikte bulunmuş olan kalın dilgi üzerine kenar kazıyıcılar (Çizim 7: 12) ve bir Levallois çekirdek, bu üniteyi Orta Paleolitik ve Üst Paleolitik arasındaki bir geçiş evresine bağlamaya şimdilik olanak vermektedir. Ancak, yine de kesin bir yargıda bulunabilmek için gelecek kazıların sonuçlarını beklemek gerekmektedir.

III. Ünite: Bu ünite, Üst Paleolitik üniteden kalsit bir kuşak ile ayrılır. P.III.1 ve ondan diğer bir kalsit kuşakla ayrılan P.III.2 jeolojik seviyelerinin (F 12 ve F13/24-26) içerdikleri buluntu topluluklarını kapsamaktadır. Uçlardan (Çizim 8: 1), kenar kazıyıcılardan (Çizim 8: 4,5,7), düzeltili ya da düzeltisiz Levallois yongalardan (Çizim 8: 2,3), Levallois çekirdeklerden (Çizim 8: 6) oluşan bu topluluk genel görünümüyle Karain E'nin, Karain ya da Zagros tipi Mousterien'ini vermektedir.

Bu sektörde yalnızca iki karenin kazıldığı göz önünde bulundurulursa şimdilik üniteler içindeki -şayet varsa- tekno-tipolojik farklılıkların ayrıntılı olarak ortaya konması için zaman henüz erkendir.

Sınırlı bir alanın kazılmasına karşın, her üç ünitenin arkeolojik buluntu yoğunluğu, B gözünün de E gözü gibi paleolitik açıdan ne denli verimli olduğunu ve Anadolu Paleolitik Çağı sorunlarına ışık tutacak nitelikleri taşıdığını göstermektedir.

Faunal Kalıntılar

Gerek Holosen gerekse Pleistosen dolgulardan elde edilen çok sayıda hayvan kalıntısı E gözündekilerin aksine çok iyi korunmuştur. Bu kalıntılar üzerindeki çalışmalar devam etmektedir.

Arkeometrik Çalışmalar

Kazı sırasında C^{14} yaşlandırmalarında gerek bu yıl gerekse ileri yıllarda kullanılmak üzere tabakalardan "yüzdürme yöntemiyle" (flotation) kömür örnekleri toplanmış ve siyah film tüpleri içine yerleştirilerek bir kısmı yurt dışındaki laboratuvarlara gönderilmiş, diğerleri ise depolanmıştır.

Bunun dışında, polen analizleri için F 12 karesinden sediman örnekleri; G 18 ve G 17 karelerinin 25., 31., 32. ve 33. arkeolojik seviyelerinden kaprolit örnekleri; uranium-thorium yaşlandırmaları için F 13 karesinin 23, 24, 25. arkeolojik seviyelerinden kalsit örnekleri; ESR için G 18 ve G 17 karelerinin 30. ve 31. seviyelerinden etütlük hayvan dişleri; C^{14} tarihlemeleri için F 12 ve F 13 karelerinin 16., 18., 20., 22., 24. ve 25. arkeolojik seviyelerinden kömür örnekleri; izotopik analizler için G 17 ve G 18 karelerinin 30. ve 31. arkeolojik seviyelerinden etütlük kemik örnekleri yurtdışındaki laboratuvarlara gönderilmek üzere alınmıştır.

1997 sezonunda E gözündeki ana dolgunun doğu, kuzey ve güney profillerine, ESR ve TL tarihleme çalışmalarında kullanılmak üzere yerleştirilmiş olan dozimetreler yerlerinden çıkarılarak, ısıtılmış *"transport"* dozimetreleriyle birlikte Fransa ve Kanada'daki laboratuvarlara gönderilmiştir.

1999 yılında Karain B ve E gözlerinde çalışmalara devam etmek öngörülmektedir.

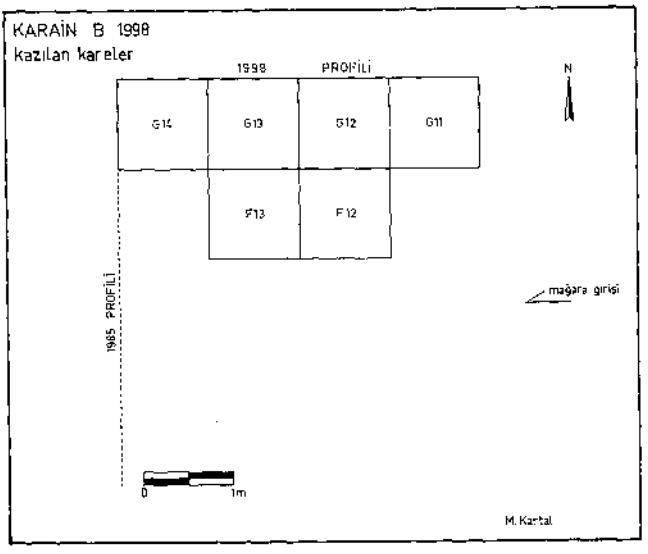
KAYNAKÇA

OTTE, M., YALÇINKAYA, I., KOZLOWSKI, J., BAR-YOSEF, O., TAŞKIRAN, H., NOIRET, P., 1995, "(volution technique au Paléolithique Ancien de Karain (Turquie)", *L'Anthropologie*, Tome 99, No.4, pp.529-561, Paris.

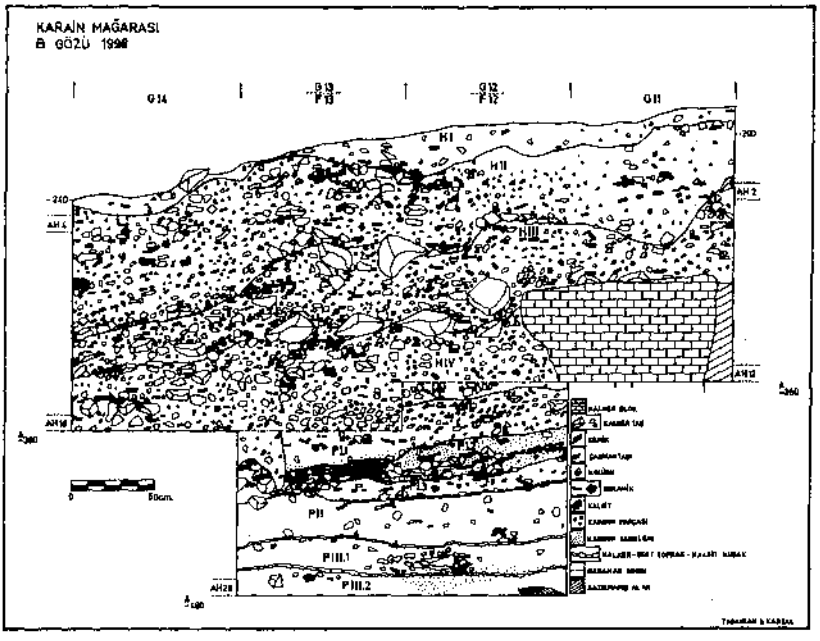
YALÇINKAYA, I., 1986, "1985 Yılı Karain Kazıları", *VIII. Kazı Sonuçları Toplantısı I:* 21-37, Kültür Bakanlığı, Ankara.

YALÇINKAYA, I., TAŞKIRAN, H., KARTAL, M., KÖSEM, M.B., CEYLAN, K., EREK, C.M., ATICI, A.L., OTTE, M., 1998, "1995 ve 1996 Yılı Karain Kazıları", *XIX. Kazı Sonuçları Toplantısı I:* 17-45, Kültür Bakanlığı, Ankara.

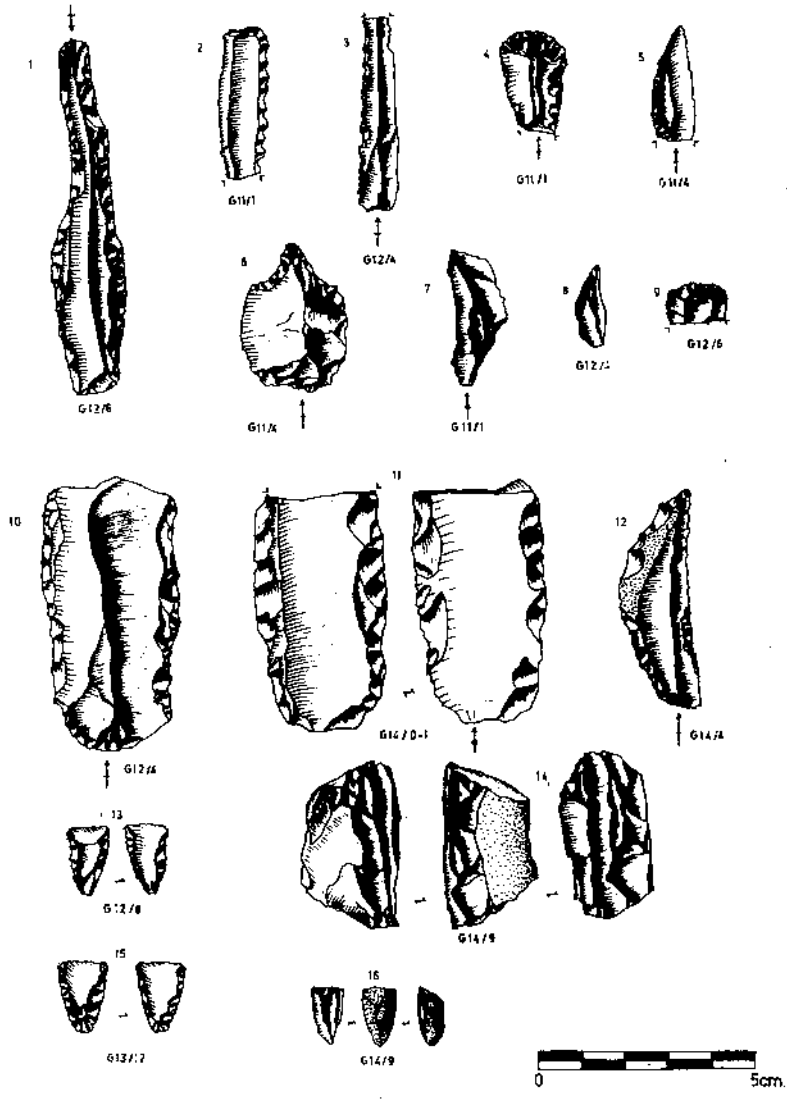
YALÇINKAYA, I., OTTE, M., 1999, "1997 Yılı Karain Kazıları", *XX. Kazı Sonuçları Toplantısı I:* 23-37, Kültür Bakanlığı, Ankara.

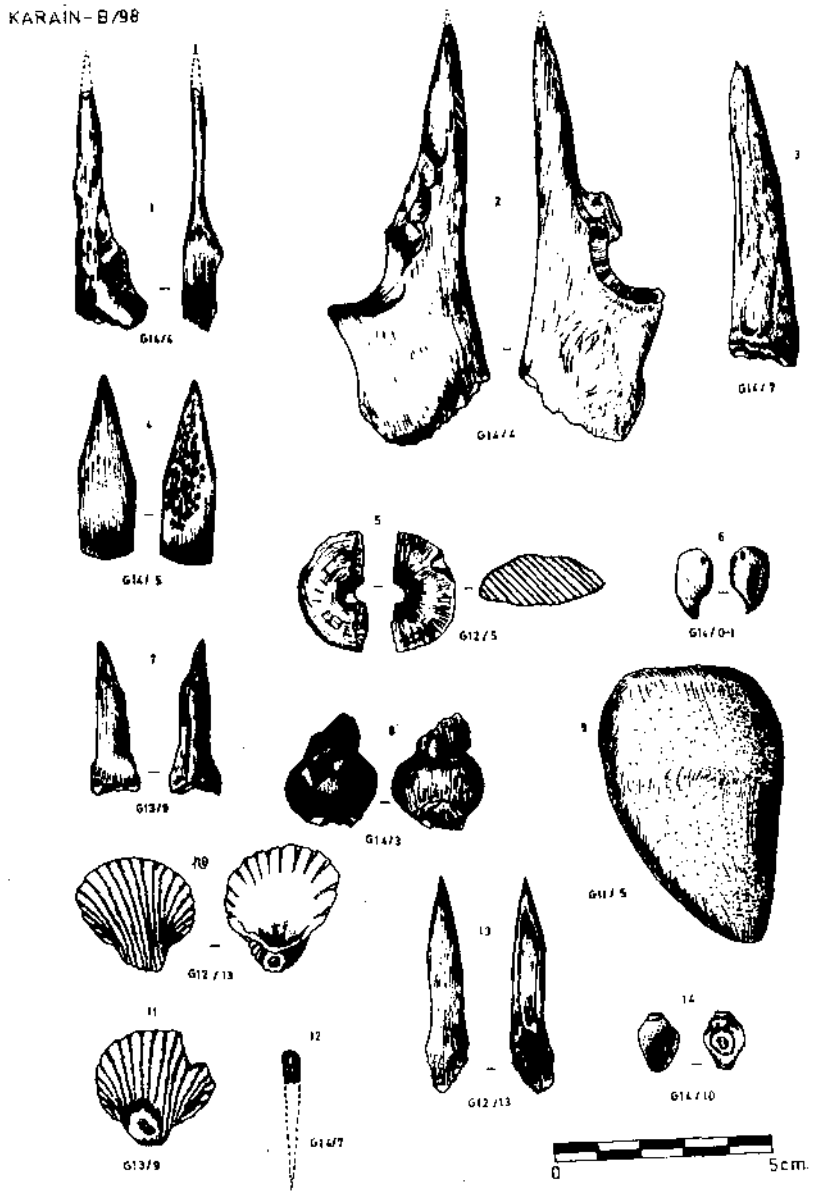
Çizim: 1

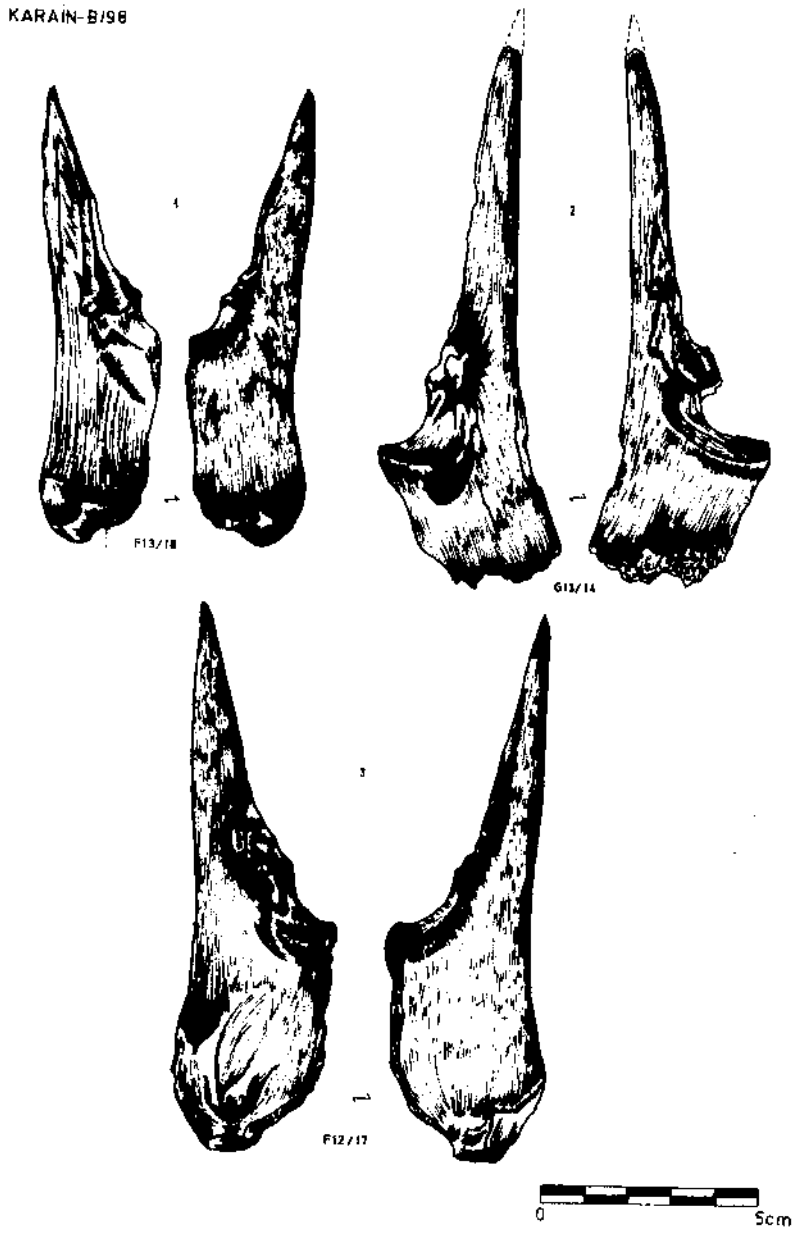
Çizim: 2

1
G12/6
2
G11/1
3
G12/4
4
G11/1
5
G11/4
6
G11/4
7
G11/1
8
G12/4
9
G12/6
10
G12/4
11
G14/D-1
12
G14/4
13
G12/6
14
G14/9
15
G13/12
16
G14/9
0
5cm.

Çizim: 3

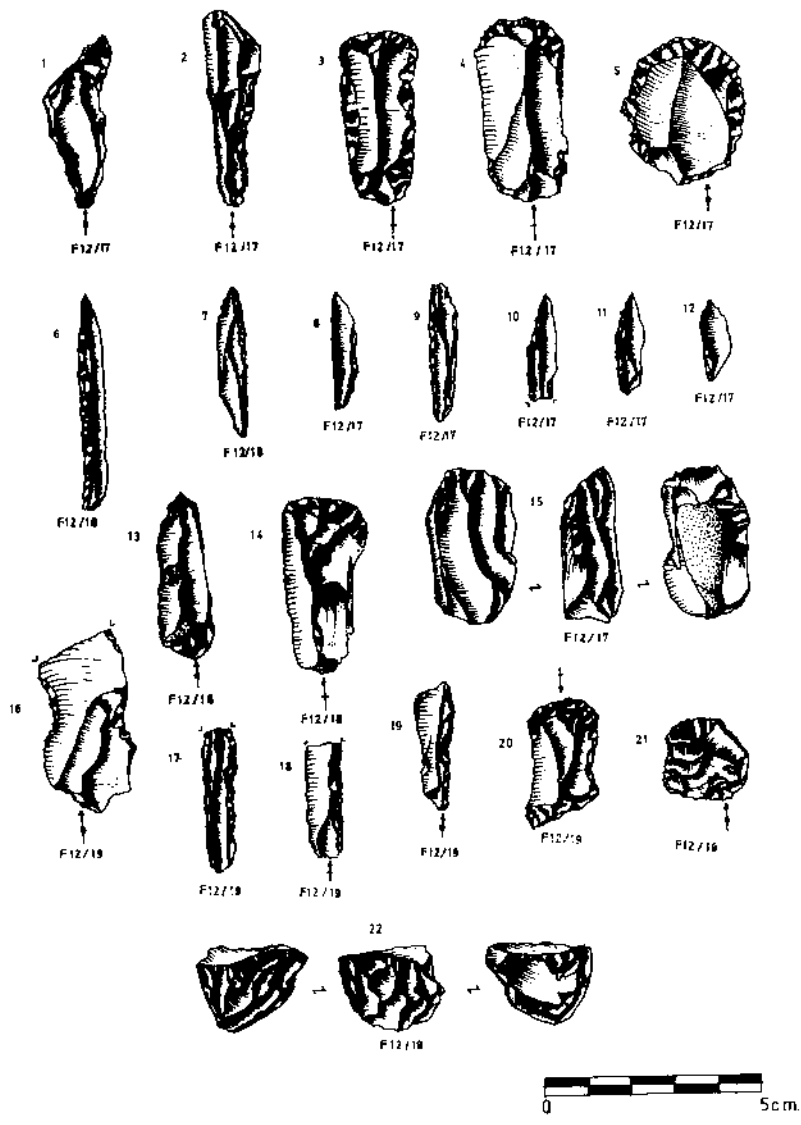

Çizim: 4

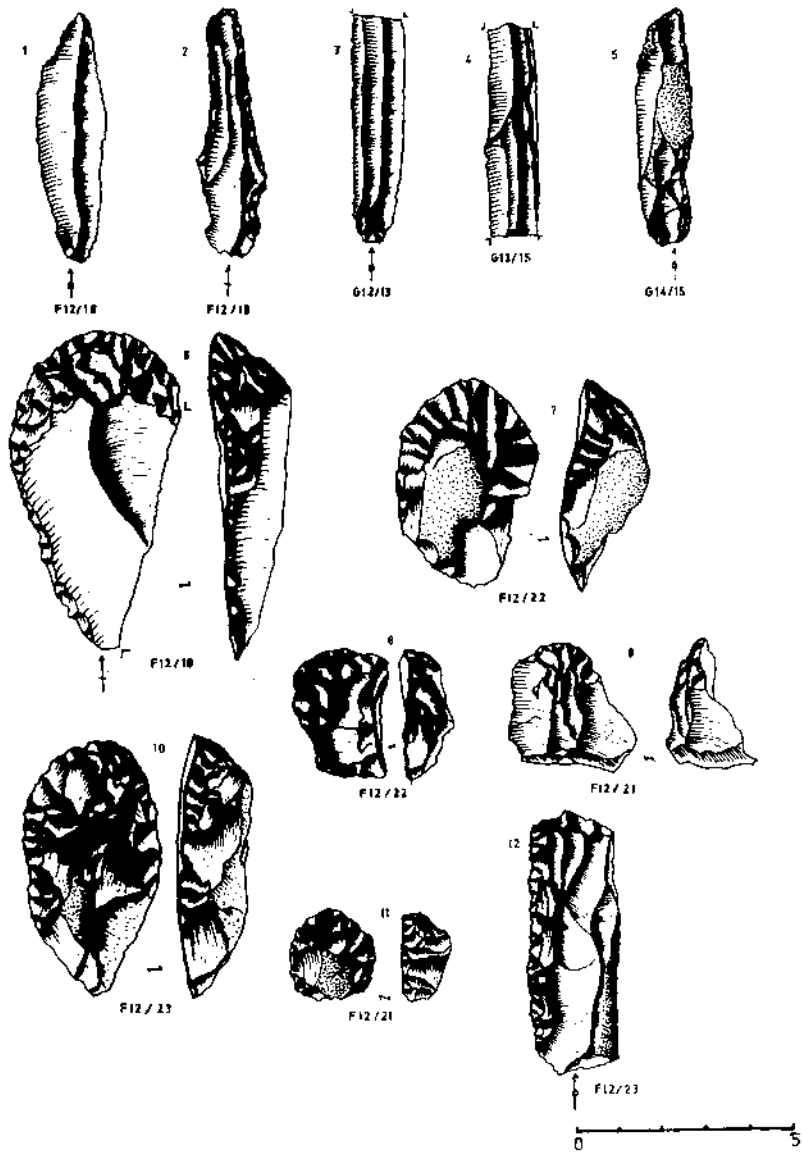

Çizim: 5

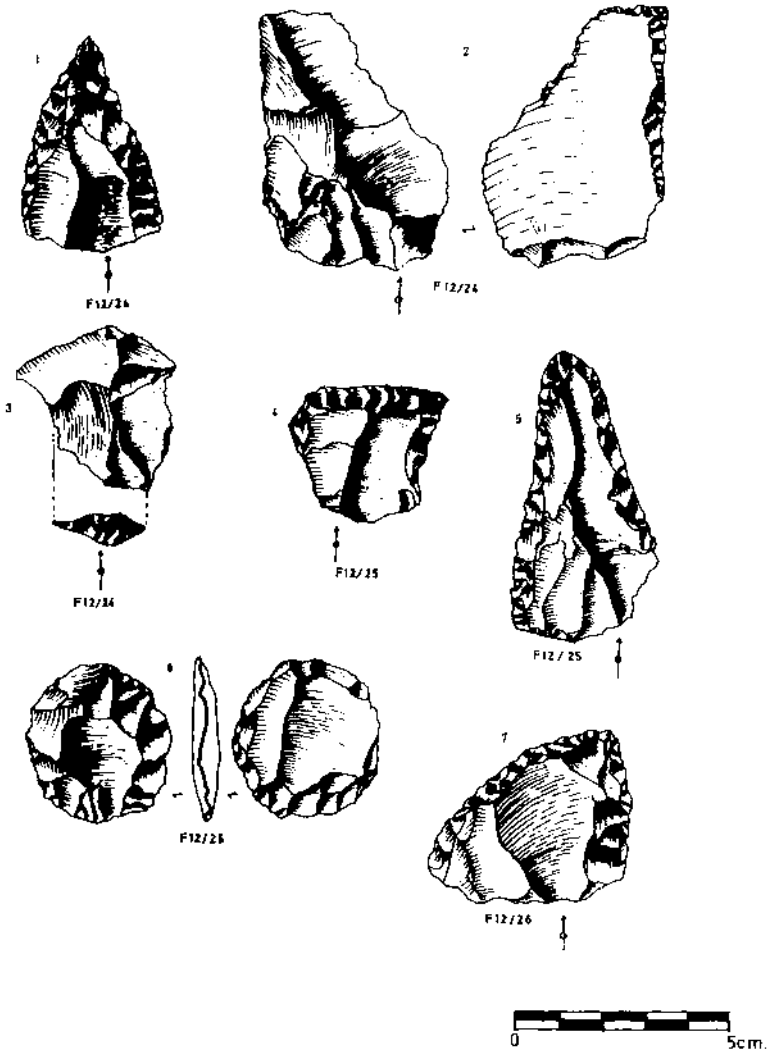
KARAIN-B/38

Çizim: 6

F12/18
F12/18
G12/13
G13/15
G14/15
F12/18
F12/22
F12/22
F12/21
F12/23
F12/21
F12/23
0
5

Çizim: 7

Çizim: 8